

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Asan/4/2019
Identifikačné číslo spisu: 2014200667
Dátum vydania rozhodnutia: 18.12.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2014200667.4

ROZSUDOK

Najvyšší súd SR ako súd kasačný v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Eriky Šobichovej v právnej veci žalobkyne : U. J., s miestom podnikania 906 34 Prievaly č. 352, IČO: 370770128, právne zastúpenej JUDr. Jánom Pekarom, advokátom so sídlom Potočná 191/39, 909 01 Skalica proti žalovanému: Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave, Prievozská č. 32, pošt. priechodok 29, 827 99 Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SK/0067/99/2014 zo dňa 21. júla 2014, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa (pôvodne žalovaného) proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/161/2014-149 zo dňa 17.októbra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Trnava č.k. 14S/161/2014-149 zo dňa 17. októbra 2018 z a m i e t a.
Žalobkyni p r i z n á v a voči žalovanému právo na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e :

I.

Konanie na správnom súde

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej len krajský súd, alebo správny súd) rozhodol tak, že zmenil rozhodnutie žalovaného č.k.SK 0067/99/2014 zo dňa 21.07.2014 v spojení s rozhodnutím Slovenskej obchodnej inšpekcie, Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj č. F/351/2/2013 zo dňa 02. decembra 2013 v časti uloženia pokuty tak, že žalobkyni podľa § 10 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov uložil pokutu vo výške 331,-Eur, ktorú bola povinná zaplatiť do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

2. Správny súd uviedol, že predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu a posúdenie, či žalovaný ako aj prvostupňový správny orgán, teda Inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj v danej veci vychádzali zo spoľahlivo

zisteného skutkového stavu pri vyslovení právneho záveru, že žalobkyňa sa dopustila správneho deliktu v zmysle § 10 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z. z. a v prípade, že áno, tak bolo potrebné posúdiť, či výšku uloženej pokuty možno považovať za primeranú.

3. Z obsahu súdneho spisu ako aj z pripojeného administratívneho spisu žalovaného tunajší súd zistil, že dňa 27.08.2013 bola zo strany inšpektorov Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj vykonaná kontrola v prevádzkarni (Trafika) situovanej na ulici Štefánikova č. 12, Skalica. Pri výkone kontroly títo zistili nedostatky, a to konkrétne, porušenie zákazu predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov, nakoľko predávajúca (p. O. K. - zamestnankyňa žalobkyne) odpredala 1 balenie tabakových výrobkov značky MARLBORO (19 kusov v balení) v cene 3,40 eur, osobe mladšej ako 18 rokov (v uvedenom prípade maloletá osoba vykonávajúca kontrolný nákup mala v zmysle zisteného obsahu zo zapečatenej obálky nachádzajúcej sa v administratívnom spise 14 rokov), čím v konečnom dôsledku došlo k porušeniu ust. § 6 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z. z. Na základe uvedených skutočností, prvostupňový orgán rozhodnutím č. F/351/2/2013 zo dňa 02.12.2013 podľa ust. § 10 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z. z. žalobkyňu uložil pokutu (sankciu) vo výške 1.500 eur, ktorú bola táto povinná v zmysle predmetného rozhodnutia zaplatiť do 15-tich dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia priloženou poštovou poukážkou alebo príkazom na úhradu na účet bližšie špecifikovaný v už menovanom rozhodnutí. Na základe žalobkyňou podaného odvolania (obsahom ktorého boli tie isté skutočnosti ako v podanej žalobe), žalovaný ako druhostupňový orgán rozhodnutím č. SK/0067/99/2014 zo dňa 21.07.2014 potvrdil rozhodnutie Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj č. F/351/2/2013 zo dňa 02.12.2013 a podané odvolanie žalobkyne zamietol.

4. Správny súd v predmetnej veci prvýkrát rozhodol rozsudkom zo dňa 10.9.2015 č.k. 14S/161/2014, keď zmenil rozhodnutie žalovaného č. SK/0067/99/2014 zo dňa 21. júla 2014 v spojení s rozhodnutím Slovenskej obchodnej inšpekcie, Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj č. F/351/2/2013 zo dňa 2. decembra 2013 v časti uloženia pokuty tak, že žalobkyňu podľa § 10 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov uložil pokutu vo výške 331 eur. V predmetnej veci aplikoval moderačné oprávnenie v zmysle § 250j ods. 5 O.s.p. vo veciach uvedených v § 250i ods. 2 O.s.p. a znížil sankciu na 331 eur, ktorú vzhľadom na všetky okolnosti prípadu považoval za primeranú tak z hľadiska represívneho ako aj z hľadiska plne zodpovedajúceho požiadavke generálnej prevencie. Súd za podstatnú skutočnosť, na základe ktorej realizoval zákonnú možnosť moderácie neprimerane uloženej pokuty považoval predovšetkým to, že v predmetnej veci nebolo zo strany správneho orgánu dostatočne prihliadané na to, že v danom prípade sa jedná u žalobkyne o prvé zistenie takéhoto pochybenia (z oboch rozhodnutí, ako aj z pripojeného administratívneho spisu žalovaného nevyplýva, že by sa zo strany žalobkyne jednalo o recidivujúce konanie) a súčasne správny orgán neprihliadol na špecifickosť konkrétneho prípadu, a to predovšetkým vo vzťahu k maloletej osobe a jej vyšší vzrast, ktorý bol práve tým dominantným faktorom, spôsobilým uviesť zamestnankyňu žalobkyne do omylu. Z vyššie uvedených dôvodov, predovšetkým vzhľadom na okolnosti za akých došlo k správne deliktu súd uložil žalobkyňu pokutu v najnižšej zákonom prípustnej hranici.

5. Voči tomuto rozsudku žalovaný podal odvolanie, na základe ktorého Najvyšší súd uznesením č.k. 8Sžo/236/2015 zo dňa 26.4.2018 tento rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 10.9.2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení tohto rozhodnutia konštatoval, že odôvodnenie krajského súdu, na základe ktorého súd znížil žalobkyňu výšku pokuty s poukazom na to, že išlo u žalobkyne o prvé zistenie pochybenia, resp. poukaz krajského súdu na dôvod vo vzťahu k maloletej osobe o jej vyššom vzraste, ktorý bol práve dominantným faktorom spôsobilým uviesť zamestnankyňu žalobkyne do omylu, že tieto skutočnosti nevyplývali z vykonaného dokazovania pred krajským súdom a ani nevyplývajú z dokazovania pred správnymi orgánmi. Mal za to, že rozhodnutie o uložení pokuty si vyžaduje podrobné zdôvodnenie konkrétnych skutočností, ktoré odôvodňujú uloženie sankcie v určitej

výške. Preto nestačí zdôvodnenie iba v jej všeobecnej rovine, konštatujúc splnenie zákonných predpokladov, doplnené len stručným poukazom na to, že u žalobkyne sa jedná o prvé zistenie pochybenia, že nebolo prihliadnuté na špecifickosť prípadu, tak ako je to uvedené v neúplnom odôvodnení rozhodnutia krajského súdu. Za tohto stavu preto považoval rozsudok krajského súdu za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, čím bola účastníkom konania odňatá možnosť konať pred súdom. Ďalej uviedol, že pokiaľ mal krajský súd za to, že výšku pokuty uloženej žalobkyňi správnymi orgánmi treba znížiť, mal vykonať vo veci dokazovanie (napr. zadovážením účtovných, resp. daňových dokladov žalobkyne a tiež z dôvodu, že žalobkyňa namietala výšku pokuty ako aj jej likvidačný charakter, mal žalobkyňu v tejto súvislosti vypočítať a zistiť jej majetkové a osobné pomery, nakoľko dôkazné bremeno zaťažuje najmä žalobkyňu. Následne mal krajský súd povinnosť svoje zmeňujúce rozhodnutie o znížení pokuty aj vyčerpávajúcym spôsobom, s poukazom na ustanovenie § 10 ods. 2 a 9 zákona o ochrane nefajčiarov aj odôvodniť.

6. Správny súd predmetnú vec prejednal na pojednávaní konanom dňa 17.10.2018, vypočul žalobkyňu ako aj jej právneho zástupcu, povereného zástupcu žalovaného, oboznámil sa s obsahom spisového materiálu a administratívneho spisu správneho orgánu, preskúmal napadnuté rozhodnutia ako i postup predchádzajúci ich vydaniu v medziach žalobného návrhu (§ 134 ods. 1 SSP, § 183 SSP) nezistiac existenciu tzv. väd trestania uvedených v § 195 SSP, ktoré by správny súd oprávňovali preskúmať napadnuté rozhodnutie nad rozsah uplatnených žalobných bodov a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Žalobkyňa na pojednávaní uviedla, aby súd opätovne využil sankčnú moderáciu, nakoľko mala za to, že výška pokuty, ktorá jej bola uložená zo strany správneho orgánu je pre ňu likvidačná a je neprimeraná vo vzťahu k priestupku, ktorého sa mala dopustiť jej zamestnankyňa. Uviedla, že aj v súčasnej dobe podniká v tejto oblasti. Do spisu založila daňové priznanie k dani z príjmov fyzických osôb za rok 2013, t.j. z obdobia, kedy bola vykonaná kontrola zo strany Slovenskej obchodnej inšpekcie, pričom zdôraznila, že celkový základ dane po všetkých odpočtoch predstavoval v roku 2013 357,67 eur. Právna zástupkyňa žalobkyne sa pridržiavala argumentácie uvedenej v písomných vyjadreniach. Žiadala, aby správny súd zmoderoval žalovaným uloženú sankciu. Do spisu založila Vyhlásenie zamestnankyne žalobkyne - O. K. zo dňa 16.10.2018, ktorá v čase vykonanej kontroly zo strany SOI bola na pracovisku v predajni v Skalici. Poukázala na to, že z tohto jej vyhlásenia vyplýva, že osoba ktorá si kupovala cigarety mala výšku minimálne 185 až 195 cm, a teda z vizuálneho pohľadu nemala za to, že by išlo o maloletú osobu, a preto z tohto dôvodu nepovažovala za potrebné žiadať od tejto osoby občiansky preukaz.

7. Poverený zástupca žalovaného sa taktiež pridržiaval argumentácie uvedenej v jeho písomnom vyjadrení ako aj dôvodov, ktoré uviedol v podanom odvolaní voči rozsudku Krajského súdu v Trnave, ktorý bol zo strany Najvyššieho súdu SR zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR č.k. 2Sžo/53/2016 zo dňa 23.5.2018, keď Najvyšší súd SR v obdobnom prípade posudzoval vyhodnotenie výšky a vzrastu osoby, ktorá vykonávala kontrolný nákup, pričom v tomto rozhodnutí bolo konštatované, že zamestnanec žalobcu si mal overiť vzrast, resp. vek osoby predložením občianskeho preukazu, pokiaľ mal pochybnosti o veku tejto osoby. Žalobu žiadala ako nedôvodnú zamietnuť.

8. Správny súd poukázal na to, že aj Najvyšší súd SR v súvislosti s prejednávanou vecou uviedol, že ak krajský súd chce rozhodnutie správneho orgánu o výške sankcie zmeniť a nahradiť ho vlastným rozhodnutím, musí si pre toto svoje rozhodnutie obstaráť dostatok podkladov (opakováním dokazovania alebo vykonaním nového dokazovania) a musí v tomto smere svoje rozhodnutie aj náležitým spôsobom odôvodniť.

9. Správne mu súdu sa javilo v tomto štádiu konania neúčelné a právne bezvýznamné, aby vykonal dokazovanie v predmetnej veci smerujúce k zisteniu skutočnej výšky maloletej osoby, ktorá vykonávala

kontrolný nákup, a to vzhľadom na niekoľkoročný časový odstup od vykonanej kontroly (kontrola bola vykonaná 27.8.2013). Takýmto dokazovaním by sa totiž objektívne nezistil skutočný stav vecí, a to najmä v súvislosti so zistením vztahu osoby, ktorá vykonávala kontroly nákup.

10. Správny súd poukázal, že pri určení výšky pokuty by sa malo podľa § 10 ods. 9 zákona o ochrane nefajčiarov prihliadnuť na závažnosť porušenia povinností, čas trvania a na vzniknuté alebo hroziace škodlivé následky na zdravie tým, že predávajúci porušil zákaz predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov. V prvom rade je potrebné uviesť, že v danom prípade došlo k odpredaju jedného balenia tabakových výrobkov zn. MARLBORO v cene 3,40 eur osobe mladšej ako 18 rokov, z čoho vyplýva, že v predmetnej veci nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov protiprávneho konania u žalobkyne s pohľadom závažnosti, dĺžky konania ako aj vzniknutých následkov. Z obsahu administratívneho spisu ako aj z oboch rozhodnutí správnych orgánov tiež nevyplýva, že by zo strany žalobkyne sa jednalo o recidivujúce konanie. Správny súd taktiež prihliadal aj na špecifickosť tohto prípadu, a to predovšetkým vo vzťahu k maloletej osobe, ktorá vykonávala kontrolný nákup, ktorá podľa tvrdenia zamestnankyne žalobkyne bola vyššieho vztahu, čo mohlo uviesť zamestnankyňu žalobkyne do omylu, avšak táto skutočnosť ju nezbavuje objektívnej zodpovednosti za takýto správny delikt. Súd doplnil dokazovanie, pokiaľ ide o zistenie majetkových pomerov žalobkyne a zistil, že celkový základ dane po všetkých odpočtoch v roku 2013 u žalobkyne predstavoval 357,67 eur, čo je na spodnej hranici zákonnej sadzby peňažnej sankcie v prípade porušenia ust. § 10 ods. 2 a 9 zák. č. 377/2004 Z.z. V danom prípade správny súd opätovne využil moderačné oprávnenie podľa § 198 ods. 1 písm. a) SSP, keď zmenil výšku sankcie (aj napriek tomu, že správny orgán pri jej uložení nevybočil zo zákonného rámca správnej úvahy), pretože správnym orgánom uložená sankcia je neprimeraná povahe skutku, za ktorý bola žalobkyňi uložená. Vzhľadom k okolnostiam za akých bola žalobkyňi uložená pokuta (pochybnosti o veku maloletej osoby, ktorá vykonávala kontrolný nákup, prvé zistenie takéhoto pochybenia zo strany žalobkyne, nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov protiprávneho konania, majetkové pomery žalobkyne), správny súd preto využil moderačné oprávnenie a znížil výšku uloženej sankcie tak, aby bola primeraná okolnostiam prípadu a súčasne zodpovedala aj požiadavke generálnej prevencie. S poukazom na vyššie zistené skutočnosti správny súd túto pokutu znížil na spodnú hranicu zákonného rozpätia peňažnej sankcie a uložil ju žalobkyňi vo výške 331 eur. V tejto súvislosti správny súd dodal, že zákonná minimálna výška pokuty musí byť ustanovená tak, aby umožňovala aspoň do určitej miery zohľadniť majetkové a osobné pomery delikventa a aby uložená pokuta, hoci v minimálnej výške, nemala pre delikventa likvidačný následok, prípadne, aby nespôsobovala, že podnikateľská činnosť po značnom (niekoľkoročnom) časovom období stratí svoj zmysel. Ak sa táto zásada nerešpektuje, ide o taký zásah do majetkových práv sankcionovaného subjektu, ktorý vzhľadom na svoju intenzitu predstavuje porušenie článku 11 odsek 1 listiny základných práv a slobôd (čl. 20 ods. 1 Ústavy SR) a čl. 1 dodatkového protokolu k ED (Nález pléna ÚS ČR z 13. augusta 2002, sp.zn. PL. ÚS 3/02).

11. O trovách konania súd rozhodol tak, že v konaní úspešnej žalobkyňi súd priznal náhradu trov konania v celom rozsahu, a to s poukazom na ust. § 167 SSP, o ktorých výške rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

II. Kasačná sťažnosť, vyjadrenia

12. Proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu podal žalovaný kasačnú sťažnosť v zákonom stanovenej lehote. Žalovaný poukázal na to, že krajský súd nesprávne vec posúdil a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu s poukazom na § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ SSP.

13. Žalovaný zastáva názor, že krajský súd nesprávne právne posúdil prejednávanú vec, keď v danom prípade znížil pokutu uloženú správnym orgánom na dolnú hranicu zákonnej sadzby, a tým sa zároveň

odklonil od judikatúry Najvyššieho súdu SR, v dôsledku čoho dospel k nesprávnemu právnemu záveru v prejednávanej a rozhodovanej veci. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu považuje za arbitrárne aj pre ďalšie prípady v rámci ich rozhodovanej činnosti.

14. Žalovaný sa nestotožňuje s uplatnením moderačného oprávnenia krajského súdu, ktorým bola znížená sankcia uložená správnym orgánom (1 500 eur) na sankciu vo výške 331,- eur, ktorá predstavuje dolnú hranicu zákonnej sadzby. Žalovaný má za to, že výška uloženej pokuty v napadnutom rozhodnutí bola primeraná zistenému skutkovému stavu a reflektovala všetky kritéria na jej uloženie v zmysle ust. § 10 ods. 9 zákona o ochrane nefajčiarov. S ohľadom na predstreté skutočnosti žalovaný poukazuje na nasledujúce rozsudky týkajúce sa obdobných prípadov: NS SR č.k. 2Sžo/53/2016 zo dňa 23.05.2018,

rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici SP. zn. 23S/91/2017 zo dňa 11.04. 2018 a rozsudok Krajského súdu v Nitre SP. zn. 2S/ 139/2017 zo dňa 13.12.2017.

15. V súvislosti s výškou uloženej pokuty žalovaný uvádza, že v zmysle 10 ods. 9 zákona o ochrane nefajčiarov bol správny orgán pri ukladaní pokuty povinný prihliadnúť na závažnosť porušenia zákazu, čas trvania a vzniknuté alebo hroziace škodlivé následky na zdravie. Podľa názoru žalovaného správny orgán všetky tieto zákonom taxatívne vymedzené kritéria zohľadnil, keď uviedol, že závažnosť protiprávneho konania spočíva v porušení práva spotrebiteľa na ochranu pred vznikom závislosti od nikotínu. Žalovaný má za to, že pri určení výšky sankcie boli zohľadnené hroziace škodlivé následky na zdravie, ktoré spočívali v možnom ohrození zdravia mladistvého. Taktiež bolo prihliadnuté na reálnu možnosť vzniku závislosti od nikotínu ako návykovej a škodlivej zložky nachádzajúcej sa v tabaku. Správny orgán v tejto súvislosti zohľadnil aj čas protiprávneho konania. Z hľadiska posudzovania miery zavinenia na zistený protiprávny skutkový stav správny orgán pri určení výšky pokuty vzal do úvahy skutočnosť, že žalobca je povinný dodržiavať všetky podmienky stanovené zákonom, za dodržiavanie ktorých zodpovedá objektívne, tzn. bez ohľadu na okolnosti, za ktorých k porušeniu povinnosti došlo. V prípade, ak by bolo zistené a preukázané, že došlo k opakovanému porušeniu predmetného zákazu, správny orgán by túto skutočnosť pri určení výšky pokuty zohľadnil, nakoľko by išlo o priťažujúcu okolnosť. Žalovaný má za to, že pokuta vo výške 1 500 eur zodpovedá závažnosti protiprávneho konania, ako aj hroziacim následkom na zdravie spotrebiteľa. V danom prípade žalovaný tiež poukazuje na značnú závažnosť protiprávneho konania účastníka konania, nakoľko tabakový výrobok bol odpredaný maloletej osobe vo veku 14 rokov, čo je obzvlášť závažnou skutočnosťou. Žalovaný zdôrazňuje, že postih za správny delikt musí mať silu odradiť od nezákonného postupu nielen samotného porušiteľa (individuálna prevencia), ale aj iné právnické či fyzické osoby, ktoré sú nositeľmi rovnakých zákonných povinností (generálna prevencia), a preto nemôže byť uložený v zanedbateľnej výške.

16. Na podporu svojich tvrdení poukázal na výsledky kontrol zameraných na predaj tabakových výrobkov maloletým v posledných rokoch, ktoré preukazujú skutočnosť, že ani výška pokút ukladaných správnym orgánom neodradza právnické osoby a fyzické osoby podnikateľov od predaja tabakových výrobkov mladistvým.

17. Žalovaný orgán považuje pokutu vo výške 1 500 eur za primeranú aj z toho dôvodu, že kontrola dodržiavania zákazu predaja tabakových výrobkov a výrobkov určených na fajčenie maloletým spotrebiteľom bola propagovaná a ohlasovaná prostredníctvom médií už mesiac pred jej vykonaním. Na margo uvedeného žalovaný ďalej uvádza, že predaj cigariet len 14-ročnému dieťaťu v dobe, keď ochrana zdravia spotrebiteľa patrí v Európskej únii k prioritám a k najdôležitejším základným právam spotrebiteľa, považuje za neprípustný.

18. Žalovaný nesúhlasil s tvrdením krajského súdu v ktorom uviedol „ V prvom rade je potrebné vedieť, že v danom prípade došlo k odpredaju jedného balenia tabakových výrobkov zn. MARLBORO v cene 3, 40 eur osobe mladšej ako 18 rokov z čoho vyplýva, že v predmetnej veci nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov protiprávneho konania u žalobkyne s pohľadu závažnosti, dĺžky konania ako aj vzniknutých následkov. ”

19. Žalovaný sa taktiež nestotožnil so zohľadnením majetkových pomerov žalobcu a má za to, že podnikateľské a majetkové pomery žalobcu nemajú vplyv na výšku uloženej pokuty, nakoľko toto sú skutočnosti subjektívneho charakteru. Taktiež nesúhlasil s prihliadnutím krajského súdu na výšku maloletej osoby, nakoľko ods. 2 zákona o ochrane nefajčiarov sa totiž nevyžaduje kritérium výzoru, ale kritérium veku.

20. Subjektívne posúdenie maloletého predávajúcim a následný zlý odhad žalobcu nezavahuje zodpovednosti za porušenie zákazu predávať tabakové výrobky osobám mladším ako 18 rokov, v danom prípade osobe vo veku 14 rokov. Žalovaný má za to, že vzhľadom na skutočnosť, že maloletí v súčasnej dobe pôsobia svojim výzorom staršie, žalobca by mal venovať zvýšenú pozornosť tomu, komu takýto výrobok odpredá a za týmto účelom v odôvodnených prípadoch požiadať kupujúceho o vydanie dokladu totožnosti. V tejto súvislosti žalovaný poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo/177/2010 zo dňa 14.12.2010 a SP. zn. 3 Sžo/138/2010 zo dňa 9.11.2010.

21. Žalovaný taktiež nesúhlasil s priznaním náhrady trov konania v celom rozsahu žalobcovi. Na základe vyššie uvedených skutočností, žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako kasačný súd rozsudok Krajského súdu v Trnave, zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

22. Ku kasačnej sťažnosti podala písomné vyjadrenie žalobkyňa, ktorá uviedla, že s kasačnou sťažnosťou sťažovateľa nie je možné súhlasiť. Mala za to, že v konkrétnom prípade nie je možné prihliadať na poukazovaný rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2/Sžo/53/2016. Naopak poukázala na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých bola zmenená výška pokuty práve vo veci správneho trestania pre porušenie zákona o ochrane nefajčiarov. Podľa názoru žalobkyne bol krajský súd oprávnený znížiť výšku uloženej pokuty v nadväznosti na vykonanie ďalšieho dokazovania. Podľa žalobkyne vo veci bola uložená pokuta vo výške 1 500,-eur, len odhadom bez akéhokoľvek odôvodnenia. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa k priznanej úplnej náhrade trov konania uviedla, že v priebehu konania výslovne požadovala, aby súd postupoval tak, že zníži uloženú pokutu, nežiadala aby súd zrušil rozhodnutie sťažovateľa. Žiadala kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

III.

Konanie pred kasačným súdom

23. Najvyšší súd SR ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti (§440 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia 18. decembra 2019 bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke NS SR www.nsud.sk (§ 138 odsek 2 a 3 SSP).

24. V konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa Najvyšší súd SR ako súd kasačný, preskúmal rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/161/2014-149 zo dňa 17. októbra 2018, ktorým rozsudkom správny súd zmenil rozhodnutie žalovaného č.SK/0067/99/2014 zo dňa 21. júla 2014 v spojení s rozhodnutím Slovenskej obchodnej inšpekcie, Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre trnavský kraj č. F/351/2/2013 zo dňa 02. decembra 2013 v časti uloženia pokuty, tak, že žalobkyňi podľa § 10 odsek 2 zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov uložil pokutu vo výške 331,- Eur, ktorú bola povinná žalobkyňa zaplatiť do 15-tich dní od právoplatnosti rozhodnutia.

25. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu kasačný súd zistil, že dňa 27.08.2013 bola zo strany inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave, pre Trnavský kraj vykonaná kontrola v prevádzkarni (Trafika) situovanej na ulici Štefánikova 12, Skalica. Pri výkone kontroly zistili nedostatky a to konkrétne porušenie zákazu predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov, nakoľko predávajúca pani O. K. - zamestnankyňa žalobkyne odpredala jedno balenie tabakových výrobkov zn. MARLBORO (19 kusov balení) v cene 3,40,-Eur osobe mladšej ako 18 rokov. V uvedenom prípade maloletá osoba vykonávajúca kontrolný nákup mala v zmysle zisteného obsahu zo zapečatenej obálky nachádzajúcej sa v administratívnom spise 14 rokov, čím v konečnom dôsledku došlo k porušeniu ustanovenia § 6 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z. Na základe uvedených skutočností prvostupňový orgán verejnej správy rozhodnutím zo dňa 02.12.2013 podľa § 10 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z. žalobkyni uložil pokutu vo výške 1 500,-Eur.

26. Následne o podanom odvolaní žalobkyne proti prvostupňovému rozhodnutiu orgánu verejnej správy rozhodol žalovaný ako druhostupňový orgán verejnej správy rozhodnutím zo dňa 21.07.2014 pod č. SK/0067/99/2014, ktorým prvostupňové rozhodnutie potvrdil a odvolanie žalobkyne zamietol.

27. Kasačný súd ďalej zistil, že v predmetnej veci Krajský súd v Trnave už rozhodoval rozsudkom zo dňa 10.09.2015 pod č.k. 14S/161/2014 a to tak, že zmenil rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím Slovenskej obchodnej inšpekcie Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave, pre Trnavský kraj zo dňa 02. decembra 2013 v časti uloženia pokuty, tak, že žalobkyni podľa § 10 ods. 2 Zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov uložil pokutu vo výške 331,-Eur. Vo veci aplikoval moderačné oprávnenie v zmysle § 250j ods. 5 O.s.p. Voči tomuto rozsudku žalovaný podal odvolanie a na základe odvolania Najvyšší súd SR uznesením pod č.k. 8Sžo/236/2015 zo dňa 25.04.2018 rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 10.09.2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že pokiaľ Krajský súd mal za to, že výšku uloženej pokuty žalobkyni správnymi orgánmi je potrebné znížiť, mal vykonať vo veci dokazovanie, napríklad zadovážením si účtovných resp. daňových dokladov žalobkyne a tiež z dôvodu, že žalobkyňa namietala výšku pokuty ako aj jej likvidačný charakter, mal žalobkyňu v tejto veci vypočítať a zistiť jej majetkové a osobné pomery, nakoľko dôkazné bremeno zaťažuje najmä žalobkyňu. Následne mal krajský súd povinnosť svoje zmeňujúce rozhodnutie o znížení pokuty vyčerpávajúčim spôsobom s poukazom na § 10 odsek 2 a 9 zákona o ochrane nefajčiarov zdôvodniť.

28. Následne Krajský súd ako bolo už uvedené vyššie uvedeným rozsudkom opätovne vo veci rozhodol a rozhodol o zmene rozhodnutí orgánov verejnej správy a znížení uloženej pokuty vo vzťahu k žalobkyni a to zo sumy pokuty 1 500,-Eur na sumu 331,-Eur, ktorú pokutu uložil v spodnej hranici zákonnej sadzby, uvedenej v § 10 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z

29. Podľa § 438 ods. 1 SSP kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu.

30. Podľa § 192 SSP správny súd môže na základe výsledkov ním vykonaného dokazovania rozsudkom znížiť výšku peňažného plnenia alebo peňažnej náhrady škody, ktoré boli priznané napadnutým rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy, ak to žalobca navrhol, a priznaná výška peňažného plnenia alebo peňažnej náhrady škody je neprimeraná alebo voči žalobcovi likvidačná.

31. Podľa § 198 odsek 1 a/ SSP správny súd môže na základe výsledkov ním vykonaného dokazovania na návrh žalobcu rozsudkom zmeniť druh alebo výšku sankcie, aj keď orgán verejnej správy pri jej uložení nevybočil zo zákonného rámca správnej úvahy, ak táto sankcia je neprimeraná povahe skutku alebo by mala pre žalobcu likvidačný charakter.

32. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z. zakazuje sa predávať tabakové výrobky a výrobky, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak osobám mladším ako 18 rokov.

33. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 377/2004 Z.z. fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba sú povinné
a) utvárať podmienky na zabezpečenie ochrany nefajčiarov pred vplyvom škodlivých látok z tabakových výrobkov alebo z ich dymu a dechtu alebo z výrobkov, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak,
b) zabezpečovať dodržiavanie zákazov a obmedzení podľa tohto zákona.

34. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z. Slovenská obchodná inšpekcia uloží pokutu od 331 eur do 6 638 eur fyzickej osobe-podnikateľovi alebo právnickej osobe, ktorá nerešpektuje zákaz alebo obmedzenie predaja tabakových výrobkov a výrobkov, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak, podľa § 6.

35. Podľa § 10 ods. 9 zákona č. 377/2004 Z.z. pri ukladaní pokút sa prihliada na závažnosť porušenia povinností, čas trvania a na vzniknuté alebo hroziace škodlivé následky na zdravie.

36. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 128/2002 Z.z. Slovenská obchodná inšpekcia pri kontrole vnútorného trhu u fyzických osôb a právnických osôb predávajúcich alebo dodávajúcich výrobky na vnútorný trh alebo poskytujúcich služby (ďalej len "kontrolované osoby")

a) zisťuje nedostatky pri výkone kontroly podľa odseku 1,

b) vyžaduje odstránenie zistených nedostatkov a škodlivých následkov, ukladá ochranné opatrenia na ich odstránenie,

c) kontroluje plnenie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov,

d) zabezpečuje skúšky na overenie bezpečnosti a kvality výrobkov,

e) informuje verejnosť o nebezpečenstve ohrozenia života alebo zdravia ľudí predajom nebezpečných výrobkov, 10)

f) informuje verejnosť o prijatých opatreniach na mieste alebo ochranných opatreniach, ak ide o organizovanie alebo uskutočňovanie predajných akcií podľa osobitného predpisu; 10aa) súčasťou informácie je vždy uvedenie presného označenia organizátora predajnej akcie alebo predávajúceho, ktorému boli opatrenia uložené, a upozornenie na protiprávne konanie, za ktoré boli opatrenia uložené,

g) využíva poznatky iných orgánov a podnety spotrebiteľov,

h) ukladá pokuty,

i) vybavuje sťažnosti spotrebiteľov,

j) objasňuje priestupky, 10a)

k) vydáva na žiadosť osoby, ktorá je zapísaná v registri veriteľov alebo ktorá má o zápis do registra veriteľov záujem, písomné potvrdenie o splnení podmienok podľa osobitného predpisu. 10b).

37. V ustanovení § 5 SSP sú zakotvené základné princípy konania. Zásadnou zásadou je zásada materiálnej pravdy, na základe ktorej rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci. Z obsahu predmetnej zásady vyplýva, že správny orgán (platí to aj pre odvolací orgán), je povinný vykonávať dokazovanie, tak aby boli náležite objasnené všetky rozhodujúce okolnosti dôležité pre posúdenie veci. Pre zistenie nedostatkov pri výkone kontroly, teda pre praktickú aplikáciu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona č. 128/2002 Z.z. podľa názoru Najvyššieho súdu SR v niektorých prípadoch je nevyhnuté vytvoriť podmienky simulujúce situáciu, v ktorej by bolo možné jednoznačne preveriť dodržiavanie povinností predávajúceho, vyplývajúcich z osobitného predpisu, a tým i získať potrebné dôkazy svedčiace o porušení zákona. V danom prípade išlo o porušenie povinnosti, ktoré vyplýva zo zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov.

38. V predmetnom prípade sťažovateľ v pozícii pôvodne žalovaného namietal nesprávne právne posúdenie, odklon od ustálenej judikatúry vo vzťahu k použitiu a uplatneniu moderačného oprávnenia krajského súdu, ktorým bola znížená pokuta vo vzťahu ku žalobkyni. Namietal najmä to, že postih za správny delikt musí mať najmä silu odradiť od nezákonného postupu nielen samotného porušiteľa ale aj iné právnické a fyzické osoby, ktoré sú nositeľmi rovnakých zákonných povinností.

39. Ani kasačný súd, rovnako ako správny súd nemal sporný zistený skutkový stav veci vo vzťahu k porušeniu povinnosti zo strany žalobkyne, ktorá bezpochyby porušila ustanovenia zákona o ochrane nefajčiarov - zákona č. 377/2004 Z.z..

40. Sankčná moderácia, ktorá bola využitá v predmetnom prípade správnym súdom vychádza z právnej úpravy tzv. plnej jurisdikcie, ktorá bola upravená aj v občianskom súdnom poriadku, pričom táto úprava bola ťažkopádna a nejasná, pričom táto bola nahradená úpravou v Správnom súdnom poriadku a to zákonom č. 162/2015 Z.z., ktorý bol aplikovaný v prejednávanej veci s poukazom na § 491 ods. 1 SSP.

41. Podstata sankčnej moderácie spočíva v tom, že v rámci správnej žaloby napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy výrok o vine za spáchaný priestupok, iný správny delikt, alebo iné podobné protiprávne konanie zostane nezmenený, ale správny súd zmení v prospech žalobcu výrok o sankcii. Konkrétne dôjde k zmene výroku buď vo vzťahu k druhu sankcie, alebo vo vzťahu k výške uloženej sankcie, alebo k upusteniu od potrestania.

42. Využitie sankčnej moderácie správnym súdom prichádza do úvahy len za kumulatívne splnených troch podmienok a to po prvé podanie návrhu žalobcom, vykonanie dokazovania, naplnenie dôvodov.

43. Na rozdiel od pôvodnej právnej úpravy sa pri sankčnej moderácii zvyčajne výhradný dispozičný charakter správneho súdnictva. Návrh na uplatnenie sankčnej moderácie pri rozhodovaní správneho súdu môže dať len žalobca. Vo svojej podstate má takýto návrh žalobcu povahu žalobného návrhu podľa § 182 ods. 1 písm. h/ SSP. Podstatou podmienky - vykonania dokazovania je skutočnosť, že správny súd v samotnej administratívnej veci vydáva rozhodnutie, ale súčasne si zabezpečuje preň aj podklad. Bez vykonania dokazovania by totiž zmena rozhodnutia orgánu verejnej správy mala povahu zásahu do jeho správnej úvahy bez toho, aby správny súd správne uváženie orgánu verejnej správy nahradil vlastným. Samotné dokazovanie bude pritom závislé predovšetkým od uplatneného dôvodu sankčnej moderácie a osobitný význam bude mať najmä pri zisťovaní likvidačného dopadu sankcie na žalobcu, pretože pôjde o otázku, ktorá v administratívnom konaní zásadne riešená nebola.

44. Zákon pre uplatnenie sankčnej moderácie ustanovuje 3 dôvody, ktoré sa viažu na spôsob rozhodovania správneho súdu, a to a) neprimeranosť sankcie povahy skutku, b) likvidačný charakter sankcie pre žalobcu a c) dosiahnutie účelu správneho trestania samotným prejednaním veci. Prvé dva dôvody sú spojené so zmenou druhu sankcie a jej výšky a tretí dôvod má za následok zmenu sankcie na upustenie od potrestania. Pri sankčnej moderácii sa nerieši otázka deliktuálneho zodpovednosti, teda viny žalobcu za správny delikt v širšom zmysle, posudzuje sa otázka primeranosti alebo likvidačného dopadu uloženej sankcie, resp. zmysel uloženia sankcií vo vzťahu k dosiahnutiu účelu správneho trestania (komentár k Správnomu súdnomu poriadku, Baricová a kol., C.H.BECK, 2018 , str. 1019).

45. V tomto smere kasačný súd poukazuje na to, že správny súd ohľadom zníženia výšky uloženej sankcie vykonal dokazovanie v naznačenom smere podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Sžo/236/2015 a to jednak vypočítaním žalobkyne, žalovaného a tiež oboznámením daňového dokladu žalobkyne - majetkového priznania za rok 2013. Aj podľa názoru kasačného súdu, správne správny súd konštatoval vzhľadom na vykonané dokazovanie, že uložená pokuta je pre žalobkyňu likvidačná a neprimeraná vo vzťahu ku konštatovanému porušeniu, resp. ku konaniu, ktorého sa mala dopustiť zamestnankyňa žalobkyne.

46. Podľa názoru kasačného súdu, správny súd v bode 15 odôvodnenia rozsudku vyčerpávajúcim spôsobom zdôvodnil zníženie výšky uloženej pokuty na spodnú hranicu sankcie vo výške 331,-Eur. Podľa názoru kasačného súdu na splnenie motivačného a výchovného účelu zákona o ochrane nefajčiarov, t.j. dosiahnutie nápravy postačuje aj nižšia suma pokuty a preto nie je nevyhnutné trvať na uložení pokuty vo výške 1 500,-Eur, ktorá vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti pre žalobkyňu ako živnostníčku, ktorá je prevádzkovateľkou trafiky na ulici Štefánikova 12, Skalica má výslovne likvidačný charakter. Pokuta teda nebola primeraná povahy skutku, aj podľa názoru kasačného súdu by mala pre žalobkyňu likvidačný charakter. Likvidačným dopadom na fyzickú osobu možno mať na mysli najmä stav, keď by sa v dôsledku uloženia sankcie u tejto osoby zásadným a dlhodobo ťažko zvrátiateľným spôsobom zmenila jej finančná a sociálna situácia tak, že by došlo napríklad k strate bývania, možnosť vykonávať zamestnanie, podnikanie, starať sa o rodinu a podobne.

47. V predmetnom prípade správny súd znížil pokutu v zákonom stanovenom rozsahu v zmysle § 10 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z. a teda správne ustanovil na výšku 331,-Eur na spodnej hranici zákonom ustanovenej sadzby.

48. Čo sa týka kasačnej námietky žalovaného, že nebola rešpektovaná ustálená judikatúra alebo prax kasačného súdu v týchto veciach, pričom žalovaný poukázal aj na niektoré rozhodnutia najvyššieho súdu SR, v tomto smere nie je možné povedať, že by táto nebola rešpektovaná. Pokiaľ žalovaný poukázal na rozhodnutia krajských súdov, podľa ktorých bola žaloba žalobcov zamietnutá a následne boli príslušné rozsudky krajských súdov potvrdené najvyšším súdom SR, je potrebné poukázať na fakt, že v danom prípade skutkový stav nebol sporný a nešlo o riešenie situácie, či žalobkyňa porušila alebo neporušila ustanovenia § 6 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z.z. Naopak Najvyšší súd SR poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu v súvislosti práve so sankčnou moderáciou, v konkrétnych resp. obdobných veciach a to č.k. 8 Sžo/138/2010 zo dňa 9.11.2010, 4Asan/5/2017 zo dňa 12.09.2017 a 4 Sžo/132/2015 zo dňa 08.06.2016.

49. Pokiaľ ide o kasačnú námietku čo do náhrady trov konania, že žalovaný nesúhlasil s priznaním náhrady trov konania v celom rozsahu žalobkyňi, nakoľko rozhodnutie správnym súdom bolo zmenené iba v časti uloženej pokuty, kasačný súd vyhodnocuje túto námietku rovnako za nedôvodnú, nakoľko v predmetnom prípade bolo rozhodované o návrhu žalobkyne s poukazom na § 198 ods. 1 písm. a/ SSP a tomuto návrhu bolo vyhovené.

50. Vzhľadom na uvedené skutočnosti bola kasačná sťažnosť sťažovateľa - žalovaného zamietnutá s poukazom na § 461 SSP.

51. O náhrade trov konania kasačný súd rozhodol pri aplikácii § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP, tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

52. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný žiadny opravný prostriedok.